

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธสัญญากับบริษัท ลีโอ ฟู้ดส์ จำกัด ในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี 2546-2547 กล่าวคือ สิ้นสุดการเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือปิดโครงการก่อนเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2547 มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นกับบริษัท ลีโอ ฟู้ดส์ จำกัด ในพื้นที่ 7 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอแม่วาง อำเภอสะเมิง กิ่งอำเภอค้อยหล่อ อำเภอจอมทอง และอำเภอสันทราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นกับบริษัท ลีโอ ฟู้ดส์ จำกัด ใน 7 อำเภอ จำนวน 304 ราย โดยใช้สูตรการหาจำนวนประชากรตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad \text{ราย}$$

$$n = 172 \quad \text{ราย}$$

และเพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ กับเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น ได้ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น โดยทำการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ไม่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นอีก ร้อยละ 25 ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นทั้งหมดในแต่ละอำเภอเท่ากับ 74 ราย (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร ทั้งหมด (ราย)	จำนวน เกษตรกรที่ร่วม โครงการที่สุ่มได้ (ราย)	จำนวน เกษตรกรที่ไม่ ร่วมโครงการ (ราย)	รวมจำนวน เกษตรกรที่ใช้ ในการศึกษา (ราย)
1	อำเภอหางดง	26	15	6	21
2	อำเภอสันป่าตอง	50	28	12	40
3	อำเภอแม่วาง	64	36	16	52
4	อำเภอสะเมิง	120	68	30	98
5	กิ่งอำเภอดอยหล่อ	4	2	1	3
6	อำเภอจอมทอง	30	17	7	24
7	อำเภอสันทราย	10	6	2	8
รวม	7 อำเภอ	304	172	74	246

จากจำนวนเกษตรกรทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ ได้ทำการสุ่มรายชื่อเกษตรกรในแต่ละอำเภอด้วยการจับฉลากที่มีรหัส และรายชื่อของเกษตรกรออกมาตามจำนวนที่ต้องการ รายชื่อของเกษตรกรที่จับได้นั้นถือเป็นตัวอย่างของประชากรในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการนำแบบสอบถามสัมภาษณ์ซึ่งได้รับการปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้ว สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นกับทางบริษัท ทีโอ ฟู้ดส์ จำกัด จำนวน 172 ราย และเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการอีก 74 ราย โดยเลือกเกษตรกรที่มีบ้านเรือนใกล้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากพื้นที่ 7 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมประชากรตัวอย่างจำนวน 246 ราย
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และปลายเปิด (Open-ended Question) ใน 1 ชุดประกอบด้วยคำถาม 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1	คำถามที่เกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางด้านบุคลิกของเกษตรกร
ตอนที่ 2	คำถามที่เกี่ยวกับสภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของเกษตรกร
ตอนที่ 3	คำถามที่เกี่ยวกับสภาพ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของเกษตรกร
ตอนที่ 4	คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกร
ตอนที่ 5	คำถามที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และข้อเสนอแนะจากเกษตรกร

การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกิจกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และทำการทดสอบแบบสอบถามกับเกษตรกรที่ร่วมโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น และตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อย และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS PC) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ และอธิบายลักษณะพื้นฐานทางด้านบุคลิก ความพึงพอใจ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. การวัดความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ และไม่เข้าร่วม โครงการ โดยใช้ Weight mean score
3. ใช้ค่าสถิติ t – test (Two Dependent Sample) ในการเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมก่อนและหลังจากการเข้าร่วมโครงการ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การเปรียบเทียบสภาพทางเศรษฐกิจ และ สังคมของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธสัญญา กับบริษัท ทีโอ ฟู้ดส์ จำกัด ก่อน และ หลังร่วมโครงการ โดยมีประเด็นในการศึกษาเปรียบเทียบดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. รายได้จากการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่น
2. รายได้อื่นๆจากการเกษตร
3. ฐานะทางเศรษฐกิจ(ทรัพย์สิน)
4. เงินทุน
5. การกู้ยืม

ด้านสังคม

1. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
2. ความรู้ใหม่ด้านการเกษตร
3. การรับข้อมูลข่าวสาร
4. ประสบการณ์ในการปลูกพืชแบบมีพันธสัญญา
5. ความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน
6. ความพึงพอใจต่อการปลูกพืชแบบมีพันธสัญญา
7. สังคมของเกษตรกร

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในพื้นที่ 7 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอแม่วาง อำเภอสะเมิง กิ่งอำเภอดอยหล่อ อำเภอจอมทอง และ อำเภอสันทราย